

Nr 471.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1937.

Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1937.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition angående omorganisation av
Chalmers tekniska institut m. m.*

(Statsutskottets utlåtande nr 191.)

Till Konungen.

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1937/1938 har Kungl. Maj:t (punkten 116 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1937) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition, angående omorganisation av Chalmers tekniska institut, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1937/1938

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 306,000 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 61,500 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 52,000 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Stipendier m. m. ett reservationsanslag av 2,400 kronor;

dels ock till Chalmers tekniska högskola m. m.: Utrustning av nybyggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. ett reservationsanslag av 80,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i nämnda statsverksproposition under utgifter för kapitalökning (bilaga 7, punkt 10 av sagda statsrådsprotokoll) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1937/1938

dels till Uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

dels ock till Uppförande av byggnad för fackavdelningen för väg- och vatten-

byggnad vid Chalmers tekniska högskola ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 268, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att från och med den 1 juli 1937 Chalmers tekniska instituts högre avdelning skall ombildas till en teknisk högskola, benämnd Chalmers tekniska högskola, samt Chalmers tekniska instituts lägre avdelning ombildas till ett tekniskt gymnasium, benämnt tekniska gymnasiet i Göteborg, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i ovannämnda statsrådsprotokoll för den 5 mars 1937 angivit,

dels godkänna i nämnda statsrådsprotokoll intagen personalförteckning för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen personalförteckning för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 juli—den 31 december 1937;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen personalförteckning för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 januari—den 30 juni 1938;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen avlöningsstat för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen avlöningsstat för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 juli—den 31 december 1937;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen avlöningsstat för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 januari—den 30 juni 1938;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 286,300 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 60,500 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola m. m.: Materiel m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 56,000 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola: Stipendier m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 2,400 kronor;

dels till Chalmers tekniska högskola: Utrustning av nybyggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. för budgetåret 1937/1938 anvisa ett reservationsanslag av 80,000 kronor;

dels till Uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola i huvudsaklig överensstämmelse med

av i statsrådsprotokollet för den 5 mars 1937 omnämnda 1934 års sakkunniga avgivet förslag eller den ändrade plan för byggnadens uppförande, som Kungl. Maj:t med hänsyn till gjorda utredningar kan finna skäligen fastställa, för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning och rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 500,000 kronor;

dels ock till Uppförande av byggnad för fackavdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola i huvudsaklig överensstämmelse med av 1934 års sakkunniga avgivet förslag eller den ändrade plan för byggnadens uppförande, som Kungl. Maj:t med hänsyn till gjorda utredningar kan finna skäligen fastställa, för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning och rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 300,000 kronor.

Tanken på en ombildning av Chalmers tekniska instituts *högre avdelning* till teknisk högskola har länge varit aktuell men av skilda orsaker hittills icke kommit till förverkligande. Med stöd av en omfattande utredning har nu Kungl. Maj:t för riksdagen framlagt förslag till genomförande av en sådan ombildning från och med budgetåret 1937/1938. Departementschefen har därvid framhållit, att omorganisationen väsentligen skulle innebära blott en formell bekräftelse på ett faktiskt sakläge. Riksdagen, som i likhet med departementschefen icke förbiser, att den föreslagna omorganisationen kan komma att för statsmakterna medföra ett ökat ekonomiskt ansvar, finner likväl, att en bärande motivering anförts för omorganisationen, och delar departementschefens uppfattning, att övervägande skäl tala för dess genomförande redan från och med nästkommande budgetår. Riksdagen lämnar alltså i princip sitt medgivande till den ifrågasatta omorganisationen.

Under utredningens gång hava delade meningar i vissa avseenden rått i fråga om vilka fackavdelningar, som skulle införlivas med den blivande högskolan. I likhet med 1934 års sakkunniga i denna fråga och departementschefen finner riksdagen lämpligt, att högre avdelningens fackavdelningar för maskinbyggnad, elektroteknik, väg- och vattenbyggnad samt skeppsbyggeri bibehållas såsom fackavdelningar vid högskolan. De sakkunniga hava velat begränsa högskolans organisation till att omfatta dessa fyra avdelningar, vilket skulle innebära, att de nuvarande avdelningarna för husbyggnad samt för kemi och kemisk teknologi skulle slopas, varemot departementschefen med stöd av bland annat Chalmers tekniska instituts och tekniska högskolans styrelser förordat, att den sistnämnda avdelningen bibehålles. Frågan om husbyggnadsavdelningen har departementschefen lämnat öppen i avbidan på en i utsikt ställd förnyad utredning. Riksdagen har liksom departementschefen funnit övervägande skäl tala för bibehållandet av avdelningen för kemi och kemisk teknologi och godkänner på denna punkt Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen, som i likhet med departementschefen icke anser sig kunna nu taga ställning till frågan, huruvida husbyggnadsavdelningen bör ingå i högskolans definitiva organisation, och förutsätter, att denna fråga tages under förnyad om-

prövning, godkänner Kungl. Maj:ts förslag om att husbyggnadsfackskolan bör tills vidare bibehållas i sin nuvarande organisation. I samband härmed har riksdagen haft anledning uppmärksamma önskvärdheten av att arkitektutbildningen i högre grad än nu är fallet tager i sikte det starka behovet av arkitektutbildad arbetskraft, inriktad på landsbygdens särskilda behov. Riksdagen utgår från att denna fråga beaktas vid den utredning, som departementschefen enligt ovannämnda statsrådsprotokoll för den 5 mars 1937 ställt i utsikt.

Beträffande de anslag, som av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskats för den blivande högskolan, har riksdagen icke någon erinran att framställa. Riksdagen vill dock framhålla vikten av att den ovannämnda byggnadskommittén söker åstadkomma den begränsning av de för byggnaden för fackavdelningen för väg- och vattenbyggnad beräknade byggnadskostnaderna, som i nuvarande konjunkturläge kan vara möjlig.

Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framlagda förslag innefattar även omorganisation av den *lägre avdelningen* vid Chalmers tekniska institut till tekniskt gymnasium från och med ingången av budgetåret 1937/1938. Detta förslag har synts riksdagen välmotiverat och riksdagen bifaller därför det samma.

Kungl. Maj:t har föreslagit, att för gymnasiet skulle för nästkommande budgetår fastställas två personalförteckningar, den ena med giltighet under tiden den 1 juli—den 31 december 1937 och den andra med giltighet under tiden den 1 januari—den 30 juni 1938. Å den förstnämnda personalförteckningen skulle uppföras — förutom en vaktmästare i lönegraden B 5 — fem andre lärare i lönegraden B 22 och å den senare — förutom nyssnämnde vaktmästare — fyra lektorer i lönegraden L 27 enligt det i propositionen nr 271 ifrågasatta särskilda avlöningsreglementet för ordinarie lärare vid statens undervisningsväsen ävensom 3 andre lärare i lönegraden B 22. I vid personalförteckningarna fogade anmärkningar skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag angivas ämnesområdena för de föreslagna lektors- och andre lärartjänsterna.

Riksdagen, som i annat sammanhang beslutat i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 271 framlagda förslag om att lektorerna vid de tekniska läroverken skola placeras i lönegraden L 27, har icke funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts ovanberörda förslag än att de nyssnämnda anmärkningarna vid personalförteckningarna synts riksdagen böra utgå med hänsyn både till svårigheten att exakt angiva omfattningen av vederbörandes ämnesområde och till att motsvarande anmärkningar icke förekomma i personalförteckningen för övriga tekniska läroverk.

I övrigt godkänner riksdagen Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

dels beslutat, att från och med den 1 juli 1937 Chalmers tekniska instituts högre avdelning skall ombildas till en teknisk högskola, benämnd Chalmers tekniska högskola, samt Chalmers tekniska instituts lägre avdelning ombildas till ett tekniskt gymnasium, benämnt tekniska gymnasiet i Göteborg, allt i

huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1937 angivit;

dels godkänt följande personalförteckning för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Personalförteckning.

Befattning	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	Lönegrad
14 professorer		B 28
1 maskinist		B 8
1 förste vaktmästare		B 7
5 laboratorievaktmästare		B 7
1 eldare, tillika gårdskarlar		B 5

Anm.: Professorsbefattningarna, vilka äro 14, omfatta vardera ett av följande ämnesområden: 1) fysik; 2) matematik; 3) mekanik och matematik; 4) skeppsbyggeri; 5) byggnadslära och ornamentsritning; 6) elektroteknik; 7) organisk kemi; 8) oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi; 9) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om vattenmotorer; 10) maskinlära med undervisningsskyldighet företrädesvis i läran om värmemotorer; 11) väg- och vattenbyggnadslära; 12) elektroteknik med undervisningsskyldighet företrädesvis i elektrotekniska maskinkonstruktioner; 13) kemisk teknologi samt 14) byggnadsteknik.

Tjänsteman å extra stat.

1 bibliotekarie		B 21;
-----------------------	--	-------

dels godkänt följande personalförteckning för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 juli—den 31 december 1937:

Personalförteckning.

Befattning	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	Lönegrad
5 andre lärare		B 22
1 vaktmästare		B 5;

dels godkänt följande personalförteckning för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 januari—den 30 juni 1938:

Personalförteckning.

Befattning	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	Lönegrad
4 lektorer		L 27
3 andre lärare		B 22
1 vaktmästare		B 5;

dels godkänt följande avlöningsstat för Chalmers tekniska högskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* ... kronor 174,800

Anm.: Från förestående anslagspost skall utgå jämväl ersättning till den eller de personer, som förordnas att uppehålla någon del av rektors undervisningsskyldighet som professor.

2.	Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	6,800
3.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	43,800
4.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Grundavlöningar m. m.	kronor	59,650
	b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	350
5.	Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänsteman	»	100
			<u>Summa kronor 285,500.</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter	kronor	68,000
		<u>Nettoutgift kronor 217,500;</u>

dels godkänt följande avlöningsstat för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 juli—den 31 december 1937:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* ... kronor 21,250
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat:
 - a. Lön och tjänstgöringspenningar kronor 2,000

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
En verkstadsingenjör	1,200	800	2,000
<i>Anm.:</i> Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.			
Summa kronor	—	—	2,000

- b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 250
 - c. Ersättningar till vikarier, *förslagsvis* » 50
- » 2,300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:
 - a. Arvoden åt extralärare kronor 10,000
 - b. Understöd åt extra ordinarie¹ lärare vid förfall på grund av sjukdom, *förslagsvis* ... » 200
 4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal » 100
 5. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
 - a. Tillfällig löneförbättring för lärare, *förslagsvis* kronor 2,500
 - b. Avlöningsförbättring åt den å övergångsstat uppförde verkstadsingenjören » 950
- » 3,450
- Summa kronor 37,300

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter..... kronor 7,000
 Nettoutgift kronor 30,300;

dels godkänt följande avlöningsstat för det tekniska gymnasiet i Göteborg, att tillämpas under tiden den 1 januari—den 30 juni 1938:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis*..... kronor 33,650
2. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat:
 - a. Lön och tjänstgöringspenningar kronor 2,000

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
En verkstadsingenjör.....	1,200	800	2,000
<i>Anm.: Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter ytterligare 5 år likaledes med 500 kronor.</i>			
Summa	—	—	2,000

- b. Ålderstillägg, *förslagsvis* kronor 250
 - c. Ersättningar till vikarier, *förslagsvis* » 50 » 2,300
 3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t..... » 7,500
 4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..... » 100
 5. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänsteman » 950
- Summa kronor 44,500

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter..... kronor 6,000
 Nettoutgift kronor 38,500;

dels till *Chalmers tekniska högskola m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 286,300 kronor;

dels till *Chalmers tekniska högskola m. m.*: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisat ett förslagsanslag av 60,500 kronor;

dels till *Chalmerska tekniska högskola m. m.*: Materiel *m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett reservationsanslag av 56,000 kronor;

dels till *Chalmers tekniska högskola*: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek för budgetåret 1937/1938 anvisat ett reservationsanslag av 15,000 kronor;

dels till *Chalmers tekniska högskola*: Stipendier *m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett reservationsanslag av 2,400 kronor;

dels till *Chalmers tekniska högskola: Utrustning av nybyggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m.* för budgetåret 1937/1938 anvisat ett reservationsanslag av 80,000 kronor;

dels till *Uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. vid Chalmers tekniska högskola* i huvudsaklig överensstämmelse med av 1934 års sakkunniga avgivet förslag eller den ändrade plan för byggnadens uppförande, som Kungl. Maj:t med hänsyn till gjorda utredningar kan finna skäligt fastställa, för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning och rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor;

dels ock till *Uppförande av byggnad för fackavdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola* i huvudsaklig överensstämmelse med av 1934 års sakkunniga avgivet förslag eller den ändrade plan för byggnadens uppförande, som Kungl. Maj:t med hänsyn till gjorda utredningar kan finna skäligt fastställa, för budgetåret 1937/1938 under Utgifter för kapitalökning och rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I fråga om sättet för beredande av täckning beträffande omförmälda anslag till uppförande av byggnad för fackavdelningen för skeppsbyggeri m. m. och för fackavdelningen för väg- och vattenbyggnad vid Chalmers tekniska högskola kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

Stockholm den 11 juni 1937.

Med undersätlig vörndnad.